

## **Kazachstan – monitor ekonomického vývoja** **Jún 2018**

### **1. Aktuálny makroekonomický vývoj / očakávané trendy**

**Kazašská ekonomika pokračuje v priebehu r. 2018 v podobnom tempe, aké zaznamenala v uplynulom roku**, keď rast HDP dosiahol 4,0 %. Za prvých 5 mesiacov r. 2018 rast HDP dosiahol takmer rovnakú hodnotu – **3,9 %**. **Inflácia** je stabilizovaná v plánovanom rozmedzí 5-7 %: medziročná inflácia v máji bola 6,2 %, ročná miera inflácie (január-máj 2018) dosiahla 2,4 %. Medzinárodné rezervy k 1.6.2018 dosiahli 90,4 mld. USD (pokles o 3,1 % oproti júnu 2017), aktíva Národného fondu v zahraničnej mene boli 59,2 mld. USD (-6,1 %), aktíva Národnej banky v zlate predstavovali 31,2 mld. USD (+3,3 %).

**Priemyselná produkcia** za január-máj 2018 predstavovala 10 973,3 mld. KZT (27,7 mld. EUR) a oproti rovnakému obdobiu r. 2017 sa zvýšila o 5,4 %. Najviac sa darilo banskému a ťažobnému priemyslu (+5,6 %) a tiež priemyselnej výrobe (+5,5 %). Zásobovanie vodou a odvoz odpadov zaznamenali pokles o 2,1 %. Priemerná nominálna mesačná mzda v máji 2018 predstavovala 154 583 KZT (390 EUR). **Miera nezamestnanosti** koncom mája 2018 bola 4,9 %. Počet nezamestnaných dosiahol 437 tis. osôb, na úradoch práce bolo zaregistrovaných 153,4 tis. žiadateľov o zamestnanie (1,7 % pracovnej sily).

**Stavebníctvo** v súčasnosti vykazuje určité známky stagnácie, keď za obdobie január-máj 2018 bol zaznamenaný celkový objem prác vo výške 853,8 mld. KZT (2,2 mld. EUR), čo v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka znamená minimálny nárast o 0,3 %. **Najviac prác smerovalo do výstavby cestnej a železničnej siete (162,2 mld. KZT)**, priemyselných (111,7 mld. KZT) a obytných budov (98 mld. KZT), zariadení pre bankový a ťažobný priemysel (72,2 mld. KZT). Objem stavebno-montážnych prác predstavoval 734,6 mld. KZT (-4,9 %). Za obdobie január-máj 2018 bolo dokončených 15 768 nových budov, z toho 14 753 obytných a 1 015 neobytných celkov. Do prevádzky bolo uvedených 6 školských a 36 predškolských zariadení.

**Investície do základného kapitálu** firiem za január-máj 2018 dosiahli 3 465 mld. KZT (8,7 mld. EUR) a medziročne sa zvýšili o 25,3 %. Prevládajúcim zdrojom investícií boli vlastné prostriedky firiem, ktoré vložili do svojho rozvoja 2 585 mld. KZT (6,5 mld. EUR) alebo 74,6 % celkových investícií do základného kapitálu. **Hlavný podiel investícií smeroval do banského a ťažobného priemyslu (45,3 %)**, menej už do operácií s nehnuteľným majetkom (13,9 %), dopravy a skladovania (12,3 %). Veľké firmy v uvedenom období investovali 2 073,6 mld. KZT, čo predstavuje 60 % celkových investícií.

**Objem produkcie v poľnohospodárstve** za január-máj 2018 dosiahol 745,695 mld. KZT (1,8 mld. EUR) a oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka sa zvýšil o 3,9 %. Viac sa darilo živočíšnej výrobe, ktorý vzrástla o 4,0 % na 707,2 mld. KZT (1,8 mld. EUR). Rastlinná výroba sa zvýšila o 0,9 % (28,9 mld. KZT). Svojím podielom v uvedenom segmente prispelo aj lesné hospodárstvo (5,6 mld. KZT), rybolov a akvakultúra (3,3 mld. KZT), poľovníctvo (0,4 mld. KZT).

**Maloobchodný predaj** za január-máj 2018 zaznamenal nárast o 5,3 % na 3 546,3 mld. KZT (8,9 mld. EUR), najviac sa obchodovalo v Almaty (30 % všetkých tržieb), Aстане (11,9 %), v Karagandijskej (9,3 %) a Východokazašskej oblasti (6,0 %). Tržby veľkoobchodných firiem v uvedenom období dosiahli 7 389,7 mld. KZT (+62 %).

Pozitívny signál hodnotiaci súčasný vývoj kazašskej ekonomiky vyslala 5.6. Národná banka Kazachstanu, ktorá zvýšila **odhad rastu HDP v rokoch 2018-2019 na 3,5 % a 2,7 %** oproti hodnote 2,9 % a 2,8 %, prognózovanej pred 3 mesiacmi. Zároveň, už 4-krát v tomto roku, rozhodla o znížení základnej úrokovej sadzby z 9,25 % na 9,0 % p.a. Dôvodom je rast domáceho dopytu, oslabovanie inflačných tlakov a očakávané zvyšovanie investičných aktivít, hlavne v oblasti bankového a ťažobného priemyslu, stavebníctva.

**Úroveň nesplácaných úverov** v Kazachstane, ktorá je asi 2x vyššia ako v EÚ, zaznamenala za január-apríl 2018 mierny pokles na 9,0 % zo všetkých poskytnutých úverov oproti hodnote 9,3 % v rovnakom období predchádzajúceho roka. Bankový systém Kazachstanu v súčasnosti zaťažujú problémové úvery v hodnote 1 203,0 mld. KZT (3 mld. EUR), ktoré sú viac ako 90 dní po dobe splatnosti.

## **2. Podnikateľské prostredie / podpora podnikania/ aktivity firiem**

### **Na realizácii úspešných PPP projektov sa podieľajú aj slovenské firmy**

Vedenie Aktubinskej oblasti informovalo 13.6. o aktuálnom stave realizácie projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP) v tomto regióne. Medzi 9 najlepších projektov bola zaradená aj výstavba zimného štadióna v Aktobe, ktorého generálnym kontraktorom je spoločnosť H+H Technika, ktorá má svoje aktivity v Českej republike a na Slovensku. Štadión s kapacitou 2,7 tis. miest a celkovými nákladmi 4 mld. KZT (10 mil. EUR) by mal byť dokončený už v blízkej budúcnosti. Investor bude mať štadión v správe 6 rokov, potom bude prevedený na akimát (miestna samospráva). PPP projekty v Kazachstane celkovo zaznamenávajú rast záujmu zo strany investorov. K 1.6.2018 boli uzatvorené zmluvy o realizácii 229 PPP projektov v hodnote 787 mld. KZT (2 mld. EUR).

### **Deficit kvalifikovaných kádrov je veľkým problémom**

Agentúra PWC zverejnila 14.6. výsledky prieskumu podnikateľského prostredia v Kazachstane, na základe ktorého až 90 % firiem musí riešiť problém nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily a 70 % plánuje zaviesť programy rekvalifikácie svojich zamestnancov. Ďalším zaujímavým záverom prieskumu je informácia, že takmer polovica (47 % - pričom pred rokom to bolo „iba“ 21 %) firiem uvádza, že zavedenie protiruských sankcií im skomplikovalo život, lebo investori vnímajú sankcie ako ekonomické riziko pre Kazachstan.

Na rovnaký problém, nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, poukázal tiež A. Preimanis, predseda asociácie „Kazašská rada zahraničných investorov“ (<https://fic.kz/eng/>) a riaditeľ EBRD pre Kazachstan, ktorý na zasadnutí Rady 6.6. za kľúčovú bariéru rozvoja podnikania v krajine označil nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily tak pre zahraničné, ako aj miestne firmy, brániaci urýchleniu tempa modernizácie krajiny.

### **Výstavba automobilového klastra**

Vedenie Kostanajskej oblasti a národnej investičnej agentúry Kazakh Invest informovalo 14.6. o realizácii projektu výstavby automobilového klastra s celkovými nákladmi 1,1 mld. USD. Pri meste Kostanaj sa v súčasnosti dokončuje priemyselná zóna s plochou 400 ha

a jedným z prvých bude práve uvedený projekt medzi kazašskou firmou „Gruppa Kompanij Allur (Группа Компаний Аллур, <http://www.allurgroup.kz/>)“ a čínskym partnerom „СМС“. Výstavba automobilového klastra je jedným z konkrétnych záverov nedávnej návštevy prezidenta N. Nazarbajeva v Číne. V Kostanajskej oblasti je v súčasnosti rozpracovaných 21 investičných projektov v celkovej hodnote 146,1 mld. KZT (368 mil. EUR), z čoho 80 % predstavujú zahraničné investície.

### **Nové pravidlá verejného obstarávania**

Kazachstan zavádza od 1.7.2018 zmeny v elektronickom systéme verejného obstarávania, na základe ktorých budú všetci dodávatelia tovarov zaviazaní predložiť **osvedčenia o pôvode tovaru**. Ak sa tovar vyrába v Kazachstane, dodávatelia budú musieť poskytnúť certifikáty ST-KZ. V prípade tovaru z dovozu treba predložiť príslušný certifikát vydaný splnomocnenou inštitúciou krajiny pôvodu. Nové zmeny pravidiel verejného obstarávania by mali tiež viesť k zníženiu rizika korupcie pri obstarávaní tovarov a služieb v stavebníctve.

### **Aktivita veľkých firiem sa znižuje**

Počet veľkých firiem (nad 250 zamestnancov) zaznamenáva už tretí rok po sebe klesajúci trend. Koncom mája 2018 bolo registrovaných 2 236 subjektov, čo v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka predstavuje pokles o 1,2 %. Celkovo od mája 2015 svoju činnosť zastavilo až 140 veľkých firiem. 64 % všetkých veľkých firiem je pritom sústredených do 3 regiónov – mestských aglomerácií Almaty, Astana a do Juhokazašskej oblasti\*. Podiel Almaty predstavuje 43,9 %, Astany 11,9 % a Juhokazašskej oblasti\* 7,9 %. Najviac problematickou oblasťou pre činnosť veľkých firiem sa javí stavebníctvo, kde svoje brány za uplynulých 12 mesiacov zatvorilo 16 subjektov (celkovo ich je 132). Na druhej priečke sa umiestnila priemyselná výroba s poklesom o 13 firiem na aktuálnych 236. V súčasnosti najviac aktívnych veľkých firiem pôsobí v sektore zdravotníctva a sociálnych služieb (530 subjektov alebo 23,7 %), nasleduje verejná správa, obrana a povinné sociálne zabezpečenie (261 subjektov, 11,7 %) a priemyselná výroba (236 firiem, 10,6 %).

**\*/Poznámka:** mesto Šymkent sa 19.6.2018 stalo samostatnou správnu jednotkou ako „**mesto republikového významu**“ (predtým bolo mestom oblastného významu), rovnako ako Almaty a Astana. Juhokazašská oblasť bola premenovaná na Turkestanskú s administratívnym centrom Turkestan, ktorý nahradil Šymkent. Kazachstan má takto spolu 17 správnych celkov – 14 oblastí a 3 mestá republikového významu.

### **Nová burza cenných papierov v Astane**

Rada riaditeľov a akcionárov novo sa formujúcej burzy cenných papierov v Astane AIX ([www.aix.kz](http://www.aix.kz)) zvolila 15.6. za svojho predsedu predstavenstva skúseného bankára T. Bennetta, ktorý v minulosti viedol burzu na Novom Zélande. Prostredníctvom burzy AIX by mala byť už v tomto roku (september-október) spustená privatizácia vybraných štátnych firiem (železnice KTŽ a ropná spoločnosť KazMunajGaz, neskôr pribudnú aj telekomunikácie Kaztelekom, letecká spoločnosť Air Astana a energetická firma Kazatomprom). Burza bude využívať technickú platformu NASDAQ a v oblasti kybernetickej bezpečnosti bude spolupracovať s izraelskou burzou TASE z Tel Avivu.

### **Poľnohospodárska technika je v kritickom stave**

Minister poľnohospodárstva Kazachstanu U. Šukejev na margo súčasného stavu domácej agrotechniky uviedol (15.6.), že „skutočne ide o kritickú otázku“, nakoľko až 80 % strojov je starších ako 15-17 rokov. Ročné tempo obnovy poľnohospodárskej techniky dosahuje pritom iba 2 %, žiaduce by bolo každoročne meniť až 10-12 % strojov a zariadení. Ďalším

problémom podľa ministra Šukeeva je neexistencia silných domácich výrobcov poľnohospodárskej techniky. Závod Vektor v Kokšetau vyrába kombajny s ročnou kapacitou 300 kusov, avšak väčšinou z komponentov dovážaných z Ruskej federácie a Bieloruska (podiel kazašského obsahu nedosahuje 40 %). Podobná je situácia aj v ďalších dvoch väčších závodoch Agromašholding v Kostanaji (kombajny) a MTZ v Semeji (traktory). Ako uviedol, štát by mal v prvom rade podporovať výrobcov domácej techniky, tých je však málo a venujú sa montáži rôznej prívesnej techniky.

### **Nová legislatíva v oblasti rizikového kapitálu**

Horná komora parlamentu (Senát) schválila 28.6. zákon o rizikovom financovaní, ktorý by mal zmeniť súčasný stav na kazašskom finančnom trhu, kde rizikové financovanie prakticky neexistuje. Podľa vyjadrenia ministra pre investície Ž. Kasymbeka kazašskí investori, ktorí sú aktívni v oblasti rizikového kapitálu, sa orientujú na zahraničné trhy a neinvestujú doma. Prijatie uvedeného zákona by malo stimulovať súkromný trh rizikového kapitálu, podporovať rozvoj vlastného ekosystému vývojárov digitálnych a iných inovačných riešení, zvýšenie inovačnej aktivity reálneho sektora, prílev zahraničných investícií a kvalifikovaných ľudských zdrojov. Súčasťou zákona je aj podpora rozvoja systému štátnej pomoci inovačných činností, kde nová forma zmlúv umožní zapájať aj fondy rizikového kapitálu.

### **Rast objemu elektronického obchodovania**

Objem elektronických obchodov v Kazachstane za január-máj 2018 dosiahol 101 mld. KZT (261 mil. EUR), predaných bolo 12 mil. kusov tovaru, čo v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka predstavuje nárast o 58 %. Podiel elektronického obchodovania na celkovom objeme maloobchodného predaja však ostáva stále relatívne nízky – 2,9 %.

### **Varovný nárast investičných sporov**

Podľa informácie Najvyššieho súdu Kazachstanu z 1.6. dochádza v súčasnosti k rastu počtu súdnych konaní v súvislosti s investičnými spormi. Zatiaľ čo v r. 2016 išlo o 60 konaní, v r. 2017 to už bolo takmer dvakrát viac (116 konaní), pričom iniciátormi boli v 76 % samotní investori. Investičnými spormi sa na Najvyššom súde Kazachstanu zaoberá samostatný útvar, ktorý za ostatné 2 roky rozhodol v prospech investorov 20 % sporov; vyplatené im boli náhrady vo výške 12,5 mld. KZT (31,5 mil. EUR).

## **3. Energetika / nerastné suroviny / obnoviteľné zdroje energie**

### **Spolupráca v oblasti ťažby kaspickej ropy**

Zástupcovia kazašskej energetickej spoločnosti KazMunajGaz (<http://www.kmg.kz/eng/>) a ruskej ropnej firmy Lukoil podpísali v Astane 5.6. dohodu o vytvorení spoločného konzorcia, ktoré začne rokovať s kazašskou vládou o získaní licencie na ťažbu ropy v oblasti Ženis s plochou 6,8 tis. km<sup>2</sup>, nachádzajúcej sa v kazašskom sektore Kaspického mora v hĺbke 75-100 m (80 km od brehu a 180 km od mesta Aktau).

### **Podpora rozvoja obnoviteľných zdrojov energie**

Dohoda medzi vládou Kazachstanu, EBRD a čínskou firmou Risen Energy o realizácii spoločného projektu výstavby fotovoltaickej elektrárne v Karagandijskej oblasti bola podpísaná 6.6. EBRD poskytne úver vo výške 22 mil. USD, Kazachstan prispeje 5,8 mil. USD z Fondu zelených technológií a 4,2 mil. USD z Fondu zelenej klímy. Čínska strana zabezpečí dodávku technológie, výstavbu a prevádzku elektrárne s inštalovanou kapacitou

### **Výstavba klastra na výrobu a montáž fotovoltaických panelov**

Vedenie štátnej investičnej agentúry Kazakh Invest (<http://invest.gov.kz/ru>) informovalo 8.6. o podpise dohody s čínskou firmou CEEC-NWPC International a francúzskou spoločnosťou ECM Technologies o vytvorení spoločného podniku (v Kazachstane prvého), ktorý bude fungovať ako klaster a bude nielen vyrábať kompletný technologický cyklus panelov a zariadení pre fotovoltaické elektrárne, ale bude aj zabezpečovať ich výstavbu na kľúč. Agentúra Kazakh Invest zároveň uviedla, že už má prvú objednávku na výstavbu 300 MW elektrárne v Ruskej federácii.

### **Záujem EBRD o financovanie plynovodu Sarjarka**

Minister energetiky K. Bozumbajev informoval 11.6. o začatí rokovaní s vedením EBRD o zapojení banky do financovania v súčasnosti najväčšieho projektu energetickej infraštruktúry v Kazachstane – plynovodu Sarjarka. Pôvodne sa uvažovalo iba s rozpočtovým financovaním tohto plynovodu v dĺžke 1,1 tis. km, ktorý by mal zabezpečiť plynifikáciu hlavného mesta Astany a severných regiónov. Výstavba plynovodu v hodnote 267,3 mld. KZT (700 mil. EUR) by mala začať už v júli t.r., podiel EBRD na celkovom financovaní zatiaľ zverejnený nebol. Projekt plynifikácie hlavného mesta Astana:

<http://www.kaztransgas.kz/index.php/ru/gazifikatsiya-astany>

### **Ťažba nerastných surovín naďalej rastie**

Objem ťažby ropy za január-máj 2018 dosiahol 32,185 mil. ton a medziročne sa zvýšil o 7,8 %. V uvedenom období bolo vyťažených 5,5 mil. ton plynného kondenzátu (-1,7 %), 23,883 mld. m<sup>3</sup> zemného plynu (+9,1 %), uhlia 46,98 mil. ton (+4 %), železnej rudy 17,252 mil. ton (+11,1 %), medenej rudy 41,367 mil. ton (+3,5 %), zlatonosnej rudy 8,637 mil. ton (+13,8 %), koncentráту chrómovej rudy 1,916 mil. ton (+5,8 %). Podľa informácie spoločnosti CPC (Caspian Pipeline Consortium, <http://www.cpc.ru/en/about/Pages/default.aspx>), ktorá spravuje ropovod Tengiz-Novorossijsk, export kazašskej ropy za január-máj 2018 dosiahol 25,306 mil. ton a medziročne sa zvýšil o 12 %.

Minister energetiky K. Bozumbajev informoval 24.6., že Kazachstan podporuje rozhodnutie OPEC zvýšiť ťažbu ropy o 1 mil. barelov denne (bpd) v rámci dohody OPEC+, ktorej je Kazachstan súčasťou a verí v spravodlivé rozdelenie kvót medzi zmluvnými stranami. Požiadavku Kazachstanu na rast ťažby minister nekonkretizoval, doposiaľ však bolo známe, že má záujem zvýšiť ťažbu ropy o 100 tis. bpd oproti súčasnými kvótam. Priemerná ťažba ropy v Kazachstane dosahuje v súčasnosti 1,8 mil. bpd.

### **Snaha ovládnuť regionálny trh s pohonnými hmotami**

Deň po tom, ako rezort energetiky zverejnil plán pozastaviť dovoz ruského benzínu po železnici, vedenie štátnej ropnej spoločnosti KazMunajGaz oznámilo (27.6.), že na jeseň t.r. plánuje začať exportovať vysokooktánový benzín na susedné trhy v Kirgizsku, Uzbekistane a Tadžikistane. Argumentuje súčasným prebytkom benzínu na domácom trhu a jeho nižšou cenou v porovnaní s ruskými produktmi. Do konca r. 2018 plánuje Kazachstan vyviezť 300-400 tis. ton benzínu a v r. 2019 už 1,2 mil. ton. Ide o podstatnú zmenu situácie, nakoľko ešte pre niekoľkými mesiacmi Kazachstan zápasil s nedostatkom benzínu na domácom trhu a musel ho dovážať z Ruskej federácie.

#### **4. Doprava / tranzitné koridory / Hodvábna cesta / projekt OBOR**

##### **Spolupráca s Poľskou republikou v oblasti kontajnerovej dopravy**

Podľa informácie Veľvyslanectva Poľskej republiky v Astane z 22.6. prebiehajú v súčasnosti rokovania medzi kazašskou národnou železničnou spoločnosťou KTŽ a poľskými partnermi o zvýšení objemu kontajnerovej prepravy do Poľska. Po 201 tis. kontajneroch, ktoré boli prepravené v r. 2017, sa očakáva, že v tomto roku ich počet dosiahne 345 tis. a ďalej sa zvýši na 800 tis. v r. 2020. Poľsko má záujem byť aktívnou súčasťou projektu obnovenej Hodvábnej cesty. Kontajnerové vlaky sa dostanú z Číny do Poľska za 11 dní; v r. 2017 bolo uskutočnených 3 270 takýchto ciest a plán na r. 2018 uvažuje so 4 tis. kontajnerovými vlakmi medzi Čínou a Poľskom.

##### **Zasadnutie kazašsko-rakúskej pracovnej skupiny pre dopravu a infraštruktúru**

3.zasadnutie kazašsko-rakúskej pracovnej skupiny pre dopravu a infraštruktúru sa uskutočnilo v Astane 26.6. Predmetom rokovania bola aktuálna situácia v rozvoji dopravy, budovanie tranzitných koridorov a digitalizácia dopravy v Kazachstane a Rakúsku, realizácia spoločných projektov v dopravno-logistickej sfére, možnosti spolupráce v oblasti železničnej a leteckej dopravy. Kazašská strana predložila návrh na obnovenie pravidelného leteckého spojenia medzi Astanou a Viedňou.

##### **Rast investícií do dopravno-logistickej infraštruktúry**

Celkové investície do dopravno-logistickej infraštruktúry Kazachstanu za január-máj 2018 dosiahli 425,9 mld. KZT (1,1 mld. EUR) a medziročne sa zvýšili o 43 %. Ich geografické rozdelenie je však veľmi nerovnomerné – takmer 70 % všetkých investícií smeruje do hlavného mesta Astany, dvoch ropných regiónov (Atyrauská a Mangistauská oblasť) a Almaty. Ostatných 12 oblastí zaznamenalo skôr symbolické objemy investícií do dopravy a logistiky.

Hlavným projektom v Astane je výstavba 23 km dlhej nadzemnej **električkovej trate**, ktorá bude viesť z letiska na nové železničnú stanicu. V priebehu rokov 2018-2019 bude na jej výstavbu vydelných 16,2 mld. KZT (41 mil. EUR). Zahraničným partnerom tohto projektu, ktorý by mal byť ukončený v r. 2021, je čínska spoločnosť China Railway No.2 Engineering Group Co. Nová električková trasa mala byť pôvodne uvedená do prevádzky ešte v júni 2017 pred začatím medzinárodnej výstavy EXPO, potom sa chvíľu hovorilo o roku 2019 a najnovším termínom ukončenia výstavby trate podľa vzoru Dubaja je teraz rok 2021.

Najväčším infraštruktúrnym projektom v Almaty je výstavba veľkého almatinského automobilového okruhu (označuje sa aj skratkou **BAKAD**, Большая Алматинская Кольцевая Автомобильная Дорога), ktorého súčasťou bude 21 mostov, 19 nadjazdov, 9 križovatiek, mýtny systém a prekládka inžinierskych sietí. V Almaty by mala byť tiež vybudovaná nová sieť elektrickej mestskej železničnej dopravy.

Zaujímavým projektom v oblasti digitalizácie dopravnej infraštruktúry, ktorý je v súčasnosti už realizovaný formou verejno-súkromného partnerstva, je zavedenie elektronického informačného systému spracovania dokumentov v nákladne leteckej doprave „**e-freight**“. Zmluvu o jeho realizácii podpísal minister pre investície a rozvoj Ž. Kasymbek s vedením kazašskej spoločnosti TOO Transinfotech. Celkové náklady na realizáciu projektu predstavujú 3,3 mld. KZT (8,3 mil. EUR) a zabezpečí ich súkromný kapitál, podiel štátu bude v nefinančnej forme. Projekt bude využívaný na všetkých medzinárodných letiskách v Kazachstane. Spolu ich je 36, najväčšími sú letiská v Almaty a Astane.

## 70 % tranzitu tovarov medzi EÚ a Čínou smeruje cez Kazachstan

Uvedenú informáciu zverejnil 1.7. minister pre investície a rozvoj Kazachstanu Ž. Kasymbek, podľa ktorého sa uvedený ukazovateľ bude naďalej zvyšovať vďaka rozvoju projektu obnovenej **Hodvábnej cesty**. Kazachstan ako tranzitný uzol Strednej Ázie spája EÚ nielen s Čínou, ale aj s Japonskom, Kórejskou republikou a Malajziou. V súčasnosti prechádza každý týždeň cez územie Kazachstanu v priemere 25 nákladných vlakov smerujúcich z Číny na európske trhy (minister Kasymbek ale nekomentoval, aké sú ich počty opačným smerom, prípadne aký je obsah nákladu). V r. 2011 bolo prepravených 1 200 kontajnerov, v r. 2017 ich bolo už viac ako 200 000 a očakáva sa, že v tomto roku bude cez územie Kazachstanu obidvomi smermi prepravených približne 550 000 kontajnerov. Ich počet v r. 2020 by sa mal priblížiť hodnote 800 000.

## 5. Medzinárodné hospodárske vzťahy / regionálna spolupráca / vzťahy s EÚ

### Rozvoj vzťahov s Poľskom

Na 8. zasadnutí medzivládnej kazaško-poľskej komisie pre hospodársku spoluprácu, ktoré sa uskutočnilo v Astane 20.6., bolo dohodnuté ďalej zvyšovať obrat vzájomného obchodu zo súčasnej 1 mld. USD, užšie spolupracovať v oblasti rozvoja dopravy a logistiky, infraštruktúry, poľnohospodárstva, vzdelávania a vedy, cestovného ruchu, informačných technológií, digitalizácie a rozvoji Priemyslu 4.0.

### Účasť predsedu vlády na zasadnutí Rady SNŠ

Premiér B. Sagintajev sa 1.6. zúčastnil na stretnutí Rady predsedov vlád SNŠ v Dušanbe. Počas zasadnutia v užšom formáte prezentoval ako hlavnú tému potrebu modernizácie SNŠ v rámci projektu „Koncept ďalšieho rozvoja SNŠ a Plán kľúčových implementačných opatrení“, ktoré inicioval prezident Kazachstanu N. Nazarbajev na zasadnutí hláv štátov SNŠ v Soči v októbri 2017. Súčasťou rozšíreného zasadnutia boli témy týkajúce sa ďalšieho rozširovania obchodnej a ekonomickej spolupráce medzi krajinami SNŠ, nástroje regulácie v oblasti ochrany práv duševného vlastníctva, inovácie v elektroenergetike, spracovaní elektrických a elektronických odpadov, štandardizácie a colných otázok. Nasledujúce stretnutie predsedov vlád SNŠ uskutoční na jeseň 2018 v Astane.

### Spolupráca s Čínou

Súčasťou oficiálnej návštevy prezidenta N. Nazarbajeva v Číne bolo aj zasadnutie spoločnej podnikateľskej rady (8.6.), na ktorom bolo podpísaných 40 obchodných a investičných zmlúv v celkovej hodnote prevyšujúcej 13 mld. USD. Čínske firmy rovnako prejavili záujem investične sa podieľať (50 %) na výstavbe 4. petrochemického kombinátu, ktorého náklady sa odhadujú na 2 mld. USD. Rozvojová banka Číny oznámila, že v Astanskom medzinárodnom finančnom centre ([www.aifc.kz](http://www.aifc.kz)) otvorí svoje zastúpenie. Nízko nákladová letecká spoločnosť Qazaq Air a čínska firma China Express Airlines podpísali memorandum o porozumení a spolupráci v otázkach rozvoja strategickej spolupráce a oblasti medzinárodnej a regionálnej leteckej prepravy a možnosti účasti na privatizácii kazaškejskej spoločnosti.

Zástupcovia národného kazaškejského holdingu **Baiterek** (<https://www.baiterek.gov.kz/en/>) a čínskej firmy CITIC Eurasian Capital Limited podpísali 8.6. dohodu o vytvorení spoločného fondu **Eurasian Nurly (Bright) Investment Fund s kapitalizáciou 500 mil. USD**, ktorého úlohou bude podpora realizácie projektov na území Kazachstanu v rôznych oblastiach, hlavne v rozvoji infraštruktúry, spracovaní prírodných zdrojov, logistike, informačných technológiách, priemyselnej výrobe a v agropotravinárskom sektore.

### **Rozvoj spolupráce s Kanadou v kozmickej oblasti**

Zástupcovia Ministerstva obranného, leteckého a kozmického priemyslu Kazachstanu a kanadskej kozmickej agentúry podpísali v Ottawe 11.6. Memorandum o porozumení o spolupráci v oblasti kozmického priemyslu. 11.6. sa tiež uskutočnilo zasadnutie 3. Kanadsko-kazašskej podnikateľskej rady, kde boli prerokované otázky spolupráce v oblasti jadrovej energetiky a hydroenergetiky, poľnohospodárstva, dopravy, v leteckom, kozmickom, banskom a ropnom priemysle.

### **Vzťahy so Svetovou bankou**

Premiér B. Sagintajev na stretnutí s viceprezidentom Svetovej banky C. Müllerom 18.6. prerokoval program spolupráce na nasledujúcich 5 rokov. Zameraný bude na rozvoj podnikateľského prostredia, verejných inštitúcií a ľudského kapitálu v Kazachstane. Svetová banka doposiaľ poskytla Kazachstanu úvery na 46 projektov v celkovej hodnote 8,1 mld. USD, jej súčasné portfólio zahŕňa 22 projektov za 4,1 mld. USD.

### **Spolupráca s CERN**

Minister energetiky K. Bozumbajev a generálny riaditeľ Európskej organizácie pre jadrový výskum (CERN) F. Gianotti podpísali 29.6. dohodu o vedeckej a technickej spolupráci, ktorá umožní odborníkom z Kazachstanu zapájať sa aktívne do projektov realizovaných v zariadeniach CERN, vrátane prác na veľkom hadronovom urýchľovači.

## **6. Eurázijská ekonomická únia (EEÚ)**

### **Rozvoj vzťahov s Kirgizskom**

Premiér B. Sagintajev sa v rámci svojej účasti na zasadnutí SNŠ v Soči uskutočnil aj bilaterálne rokovania s kirgizským predsedom vlády M. Abulgaiyevom. S kirgizským partnerom diskutoval o aktuálnych otázkach rozvoja spolupráce oblasti v sociálno-ekonomickej, obchodnej, investičnej a colnej. Dotkli sa tiež otázky implementácie Cestovnej mapy bilaterálnej hospodárskej spolupráce, ktorá bola podpísaná v Astane 2.12.2017 po predchádzajúcej kríze na spoločnej hranici a zastavila praktickú blokádu kirgizských tovarov smerujúcich do Kazachstanu.

### **Zákaz dovozu hydiny z Ruskej federácie**

Ministerstvo poľnohospodárstva Kazachstanu s platnosťou od 21.6.2018 zakázalo dovoz produkcie z 36 hydinárskeho firiem. Dôvodom je výskyt vtácej chrípky v Kurskej, Penzenskej a Samarskej oblasti Ruskej federácie. Zákaz sa týka dovozu živej hydiny, vajec, peria a ďalších hydinárskeho produktov, vrátane krmiva vyrobeného v uvedených oblastiach.

### **Zákaz dovozu benzínu triedy AI-95 z Ruskej federácie**

Minister energetiky Kazachstanu K. Bozumbajev v reakcii na medializované informácie o pláne zaviesť dočasný 3-mesačný zákaz dovozu benzínu kategórie AI-92 po železnici z Ruskej federácie informoval 26.6., že príslušné rozhodnutie sa pripravuje kvôli tomu, aby sa stabilizovala situácia na domácom trhu, kde začína byť prebytok uvedeného druhu pohonnej hmoty. Ako uviedol, pokiaľ Kazachstan uvedené opatrenie nezavedie, bude musieť znížiť produkciu vo vlastných petrochemických závodoch a podporiť zahraničných producentov, čo jeho rezort neurobí.



### **Pokračovanie zákazů tranzitu tovarů z Ukrajiny cez Ruskú federáciu**

Ruský prezident Putin predĺžil do konca r. 2018 zákaz prevozu niektorých druhů tovarů z Ukrajiny cez územie Ruskej federácie do Kazachstanu a Kirgizska. Zákaz tranzitu tovarů po železnici a ceste je uplatňovaný od 1. januára 2016 na základe nariadenia prezidenta Ruskej federácie:

<http://www.intermodal.sk/tranzitna-preprava-cez-rusku-federaciju/788c?ids=38>

## **7. Dôležité výstavy a konferencie v teritóriu (september 2018)**

### **Kaz Build Almaty**

25. ročník medzinárodného stavebného veľtrhu

Termín konania: 04.09.-06.09.2018

Miesto: Almaty, Atakent ITC, ul. Timiryazeva 45

<https://kazbuild.kz/ru/>

Zoznam účastníkov (2018):

<https://kazbuild.kz/ru/vystavka/spisok-uchastnikov/2018>

### **Aqua Therm Almaty**

11. ročník veľtrhu bytového a priemyselných zariadení na vykurovanie, zásobovanie vodou, sanitárnu techniku, klimatizáciu a ventilačnú techniku

Termín konania: 04.09.-06.09.2018

Miesto: Almaty, Atakent ITC, ul. Timiryazeva 45

<https://www.aquatherm-almaty.kz/ru/>

Zoznam účastníkov (2018):

<https://www.aquatherm-almaty.kz/ru/vystavka/spisok-uchastnikov/2018>

### **Transkazakhstan / Translogica**

22. ročník veľtrhu dopravy a logistiky

Termín konania: 18.09.-20.09.2018

Miesto: Almaty, Atakent ITC, ul. Timiryazeva 45

<https://www.transkazakhstan.kz/ru/>

Zoznam účastníkov (2017):

<https://www.transkazakhstan.kz/ru/vystavka/interaktivnyj-katalog-uchastnikov/2017>

### **Astane Leisure**

15. ročník medzinárodného veľtrhu cestovného ruchu

Termín konania: 26.09.-28.09.2018

Miesto: Astana, výstavný areál KORME

[www.leisure.kz](http://www.leisure.kz)

Zoznam účastníkov (2017):

<https://www.leisure.kz/ru/vystavka/spisok-uchastnikov/2017>

### **Prehľad všetkých výstavných akcií organizovaných v Kazachstane v roku 2018:**

<https://www.mzv.sk/documents/736307/347854/Kazachstan+-+ve%C4%B5trhy+a+v%C3%BDstavy+2018>

**Poznámka:** mesiace júl a august už tradične nie sú v Kazachstane obdobím organizovania dôležitých výstavných a veľtržných akcií.

Zdroj: Kapital KZ, Kazinform, Government KZ, Zakon KZ, Akorda KZ, 24 Chabar, Forbes KZ, Finprom KZ, Informburo KZ, Strategy 2050, Kazpravda, Primeminister KZ, Tengrinews, Kazakhstan Today, Kaznews, Astana Times, Ranking KZ, Ministerstvo energetiky KZ, Ministerstvo financií KZ, Výbor pre štatistiku KZ, Ministerstvo národného hospodárstva KZ

Spracoval: Ján Galoci, radca  
Astana, 04.07.2018